СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОГО ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 20. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 25. січня, 1929. VOL. XXXVII. No. 20. Jersey City, N. J., Friday, January 25, 1929. THREE CENTS.

ВИРАТУВАЛИ ЗАЛОГУ ПОТОПАЮЧОГО КОРАБЛЯ

РАТУВАЛИ СЕРЕД БУРІ І СХВИЛЬОВАНОГО МОРЯ.

НЮ ЙОРК, 24. січня. — По радіо з корабля „Америка" доносять, що виратувано всю залогу потопаючого тягарового корабля „Флорида". На протязі одної години забрано цілу залогу, що складалася з 32 моряків. Капітан Фрайд виявив надзвичайну зручність в ратованню, яке відбувалося серед надзвичайно неприятливих обставин, бо як ті, що ратували других, так і ті, що їх треба було ратувати, могли легко згинути серед хвиль розбурханого моря, бо вітер гнав з силою 61 миль на годину.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАВЕТУЄ.

НЕ ДАСТЬ ЗГОДИ НА $24,000,000, ПРИЗНАЧЕНИХ НА ФОРСОВАННЯ ПРОГИБІЦІЇ. ЛА ГАРДІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ОДНОГО БІЛІОНА ДОЛЯРІВ.

ВАШИНГТОН, 24. січня. — Мимо того, що сенат ухвалив $24,000,000 на форсовання прогибіції, нема надії, щоби цей проект був виконаним. Проти нього повстала в конґресі велика опозиція. І уряд проти нього, а рівнож і президент Кулидж. Кажуть, що президент цілком певно того закона не затвердить.

Знову в палаті послів Ла Гардія, республиканець з Ню Йорку, виголосив довшу бесіду, в якій виказував, що сенат повинен був ухвалити $250,000,000 на форсовання прогибіції, а не 24 міліони. Він казав, що коли Мелон не знає, як і на що вжити таку суму, то він готов йому предложити точний плян. Ла Гардія говорив далі, що в короткім часі треба буде зужити річно один біліон долярів на форсовання прогибіції.

Посли, що прислухувалися бесіді Ла Гардії, уважали, що він собі шуткує.

ГОВЕРНОР І СИН ХОРІ.

ОЛБАНІ, 24. січня. — За сином говернора Рузвелта пішов і сам говернор до ліжка. Оба вони хорі на інфлюенцу.

МОРРО ОСТАНЕ В МЕКСИКУ.

ЩЕ НЕ ВИКІНЧИВ НАВІТЬ ПОЛОВИНИ ТОГО, ЩО ЙОМУ ПОРУЧЕНО.

МІЯМІ БІЧ, Флорида, 24. січня. — Сьогодня відвідає вибраного президента Герберта Гувера амбасадор до Мексика, Двайт В. Морро. Про Морра говорили, що він буде покликаний Гувером на становище секретаря стейту, виходячи з того, що Морро і Гувер це великі приятелі.

Та вже тепер можна твердити, що Морро остане далі американським амбасадором до Мексика. Гувер ніколи не думав про назначення Морра секретарем стейту, бо він є того переконання, що Морро має докінчити в Мексику дуже важні діла, які будуть рішаючими у відносинах Злучених Держав до Латинської Америки.

УБИЛИ ТРОХ МАРИНАРІВ У НІКАРАҐВІ.

МАНАҐВА, Нікараґва, 24. січня. — На днях забили нікараґванські повстанці двох американських маринарів, а тепер доносять про три нові жертви. Точних відомостей щодо сього, як їх убито, ще нема. Відоме тільки те, що вбито їх у північній части, там, де ще заховалися ватаги повстанців.

Американські літаки розслíджують територію і не дозволяють повстанцям організуватися в більші боєві частини. Тому вони поділилися на малі загони, а як такі можуть легко скритися по полях і нападати на помешні відділи американських маринарів.

„ҐАРФИЛД" НА ВОДІ.

НАССАВ, Баґамські Острови, 24. січня. — Сьогодня прибув сюди корабель долярової Компанії „Ґарфилд", що наїхав був на кораллеву скалу. Звідси забрав він подорожних, що перебували в Колоніял готелю, і вибрався з ними в дальшу дорогу довкола світа.

БУРЛИВИЙ СІЧЕНЬ.

НЮ ЙОРК, 24. січня. — Французький корабель „Париж" спізнився 24 години, перебувши найгіршу подорож за весь час свого істнування. Так заявив капітан корабля Івес Томас. Хвилі заливали цілий корабель і пірвали з собою ратункові човни та наробили багато всякої иншої шкоди. Розповідаючи про це, капітан додав, що січень найгірший місяць для моряків і кораблів, але такого поганого і бурливого січня як сього року, він ще не памятає.

ОХРЕСТИЛИ НОВОГО КРУЖЛЯКА.

КЕМДЕН, Ню Джерзі, 24. січня. — Вчора спущено на воду нового кружляка „Солт Лейк Сіті", що має 10,000 тон поемности. Кружляк цей побудовано згідно з вашингтонським морським договором з 1922 року. Є це перший кружляк, що торкається цеї умови.

Хрещення відбулося при участи секретаря маринарки Вилбура і багатьох сенаторів, особливо тих, що є прихильниками сильної фльоти. Коли його хрестили, Мисс Гелен Будж з Солт Лейк Сіті розбила фляшку з фіктивним шампанським вином.

ЗЛОЧИНСТВА СЕРЕД МОЛОДІ.

ОЛБАНІ, 24. січня. — Стейтова Комісія Поправи подала у своїм виказі, що на 109,488 мужеських злочинців у стейті припадає 14,552 або 13.3% на вік між 16 і 20 роками життя. А 4,527 злочинців осягнули 21-ший рік. Статистика виказує, що число молодечих злочинців процентово зростає з року на рік вже від довшого ряду літ.

КОНФІСКУЮТЬ АЛЬКОГОЛЬ.

НЮ ЙОРК, 24. січня. — В Бруклині забрали агенти в салоні, званім „Джеррі Джефферс Плейз", 5,000 гальонів невиробленого ще добре пива і 500 гальонів готового алькоголю, вартости $50,000.

ПОВІТ ПЕЧЕНІЖИН ЗНИК.

Рада міністрів ухвалила, що печеніжинський повіт буде знесений. Ту ухвалу переслано вже міністрови справ внутрішніх та воєводі станиславівському до виконання. Ціла область повіту Печеніжин буде влучена до повіту коломийського.

ЗЛОДІЙСТВА.

У Катовицях відкрили контрабанду ліків, в якій мачав пальці урядовець воєвідства, що доробився кільканацять тисяч долярів. — У Перемишлі злодії обікрали до тла мешкання власника ресторану Майзельса.

СТРАШНА ЖІНКА.

Поліція в Будапешті арештувала оноді 50-літну жінку, Розалію Таннер. Та жінка від 18-ти літ займалася крадіжами на велику скалю. Дитиною ще належала вона до злодійської шайки, опісля за апетит до чужих річий сиділа кілька літ в тюрмі, а в останному часі не давала про себе знати і поліція була певна, що вона не жие. Тимчасом Таннерова найшла собі під чужим називщем службу в готелю і відси ночами вибиралася на полювання. А була така зручна, що вдрапувалася по мурах, як кіт і хоч розпорювала каси та грабувала цілі склепи — піймати її було годі. Вкінці таки поліції вдалось її прихопити, а в хвилі арештування мала вона коло себе небогато, тільки 120 перстенів та 12 нашийників.

СМЕРТЬ ВІД ГОРІВКИ.

Марія Стащишин з Половець, пов. Чортків, поїхала зі своїм братаничем на ярмарок до Бучача. Продавши і купивши, що треба було, Марія і до коршми зайшла. Випила одну і другу, ба й кумонька надійшли і з ними знов. Так влюлилася, що повертаючи домів, на фірі сконала. Лікарі ствердили, що вона отруїлася алькоголем, якого забагато випила, і від того померла.

КУЛЬТУРНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛЮДНОСТИ ПІВНІЧНОГО КАВКАЗУ.

На засіданні колеґії Наркомосу вислухано доповідь української делеґації, що брала участь в конференції в справі культурного обслуговування української людности „Північно-Кавказького краю".

Перепис 1926 року показав, що з 8 міліонів людности Північного Кавказу понад 3 міл. є Українці. Переважна більшість української людности Північного Кавказу говорить українською мовою і вважає її за рідну.

Беручи участь у північнокавказькій конференції Наркомос УСРР висловив готовість допомогти Наркомосові РСФРР та краєвим органам Північного Кавказу в справі задоволення соціяльно-культурних потреб української людности.

Колеґія Наркомосу, обміркувавши доповідь Пилипенка про працю конференції, доручила спеціяльній комісії опрацювати конкретні заходи, що їх має здійснити Наркомос УСРР, щоб забезпечити соціяльно-культурні потреби української людности за межами УСРР. Колеґія визнала, що за Наркомосом України треба зберегти загальний провід культурним розвитком усього українського народу.

ЗЛУКА ДВОХ УКРАЇНСЬКИХ БІЗНЕСМЕНІВ.

Двох українських бізнесменів, добре відомих нашому загалови як з бизнесового боку так і з громадянської праці, заключили на днях умову, силою якої давна фірма The Globe Service Corp., 30 E. 7 St., New York, N. Y., перейшла на власність гром. Т. І. Грицея з Филаделфії, Па., і Калини Лисюка з Ню Йорку, Н. Й. Дотеперішний предсідатель корпорації п. Теодор Грицей остає далі на тім самім становищі, а п. Калина Лисюк став головою дирекції.

The Globe Service Corp., як відомо, займається продажею корабельних карт, пересилкою грошей, старокраєвими справами, а також ріелестейтом. До Globe Service Corp. належить перша міська українська оселя Нова Україна, Н. Дж., яку саме корпорація парцелює. На оселі побудовано вже кілька домів. В найблизчім часі береться корпорація до будови на тій оселі дальших домів і фабрики.

Теперішня злука двох бізнесменів означає побільшення капіталу корпорації, а тимсамим і збільшену активність.

М. БІЛИЙ У ХАРКІВСЬКІЙ ТЮРМІ.

До рідні Мих. Білого з Вересовиці Великої коло Тернополя прийшли вісти, що з наказу радянських органів влади в Харкові арештовано там Михайла Білого, того самого, якого в осени 1926 р. тернопільська лава присяглих суддів засудила була на кару смерти за комуністичну агітацію, а друга лава присяглих в травні 1926 р. його звільнила. По звільненні подався Мих. Білий на Рад. Україну та опинився в Харкові, де займав якесь становище в партії. Тут у краю був він інтернаціоналістом, а там, кажуть, в окруженні інтернаціоналістичної комуністичної дійсности, мав набратись більше національного українського духа, стаючи на становищі т. зв. шумськізму. Завдяки тому мав і попасти в тюрму. — Скоро вирине імя Мих. Білого перед судом у звязку з великим процесом 31 громадян Тернопільщини за комуністичну діяльність. Цей процес, як ми повідомляли, відбудеться мабуть і у Львові. В ньому М. Білий фіґурує як головний обвинувачений.

ДИКИ ПОКУСАЛИ ЛІСНИЧОГО.

В Червієві біля Гнєзна дики напали й покусали лісничого Йосифа Грачиковського.

СКІЛЬКИ МЯСА ЇДЯТЬ АНГЛІЙЦІ.

Англійці, як відомо, їдять дуже багато мяса. З 1½ міліона тон мороженого мяса цілого світа, три чверти зїдають Англійці. На протязі 1927 р. Австралія вислала Англії 1½ міліона баранів і 441 тисяч чверток воловини; Нова Зеляндія вислала 2 міліони баранів і 200,000 чверток воловини. Арґентина продала Англії 633,000 тон мяса.

Коли ж до цього додати 891,000 тон воловини й 363,000 тон баранини, котрі Англія витворює у себе, то тоді можемо оправдати Англійців як вони насміхаються з Французів, кажучи, що вони жаби й хлібоїди.

ХТО ВИНАЙШОВ ПАРАСОЛЮ?

Вже на старих асирійських малюнках з перед 2500 літ бачимо особи, що заслонюються парасолями. Одначе першим мужчиною, котрий у 18-му століттю почав носити парасолю, був добродій Джонс Генвей. Перед ним парасолі вживали лише жінки. Ціла суспільність обурилася на Генвея й його обкидано гнилими яйцями. Генвей не уступив і... добре зробив!

ПРОТИ УКРАЇНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ.

В часі бюджетової дебати у варшавському соймі була на порядку дня справа десиґнування певної квоти на потреби майбутнього українського університету, яку то квоту (гейби на сміх 200,000 злотих) запропонували панове з ППС. Комісія одначе й цеї пропозиції не приняла й тим самим справа університету зійшла з порядку дня.

99-ЛІТНИЙ ЛЮБОВНИК.

Старий 99-літний Несторовен з Шишкович на Литві напився оцтового спірту, хотячи позбавити себе життя. Його відратували, а за кілька днів старець вбив собі ніж у живіт. І тим разом привернули його до життя. Та завзятий самовбийник доконав таки свого і оноді повісився. В листі, який лишив, пише, що не може жити, бо залюбився в молодій дівчині, а та його не хоче.

ДЕСЯТИРІЧЧЯ РАДЯНСЬКОЇ МЕДИЦИНИ.

Наркомздоровля Єфімов, у розмові зі співробітником Ратау з приводу десятих роковин радянської медицини на Україні сказав: „Наші медично-санітарні організації проробили за цей час на Україні величезну роботу. Можна сміливо сказати, що на одній з найважливіших ділянок нашого культурного будівництва ми дійшли величезних успіхів. Санітарна організація, де перед війною було 77 чол. тепер зросла до 630 чол. Замість 4 Пастерівських стацій, ми маємо тепер 59. Число медичних участків збільшилося в півтора рази.

„Найбільше зросла медична сітка в промислових районах. Ми маємо там тепер 120 поліклінік, 428 амбулаторій, 427 медпунктів, 604 зуболікувальних кабінети. Найхарактерніше те, що замість 122 лікарів передвоєнного часу, тепер у цих районах ми маємо 1,508 лікарів. У галузі охорони материнства й дитинства ми маємо надзвичайні успіхи. Число консультацій з 3 у передвоєнний час збільшилося до 13. Число ясел, яких перед війною загалом не було, доходить тепер 1,500. У наслідок цього ми дійшли величезного зменшення дитячої смертности: коли перед війною з кожних 100 народжених дітей умирало, не доживши до одного року, 20 дітей, то тепер ця цифра зменшилася до 14. Найбільше зменшилася дитяча смертність по великих містах — майже в 2½ рази.

„Ми пройшли тільки етап,— каже Єфімов, — ми перегортаємо тільки першу сторінку радянської охорони здоровля. Не вважаючи на всі труднощі, що стоять перед нами, ми твердо підемо шляхом дальшого розвитку охорони здоровля всіх трудящих".

НОВІ АРЕШТИ ТРОЦЬКІСТІВ

СТАЛІНЦІ КАЖУТЬ, ЩО ТРОЦЬКІСТИ ГОТУЮТЬ НОВУ ГОРОЖАНСЬКУ ВІЙНУ ПРОТИ ДИКТАТУРИ СТАЛІНА.

МОСКВА (СССР.), 24. січня. — Комуністична партія розпочала нову війну проти троцькістів. Останніми днями в Москві та в инших містах СССР. арештовано 150 троцькістів. Сконфісковано багато нелеґальної літератури, яку розповсюднюють троцькісти.

Большевики заявляють, що ці арешти стоять у звязку з поширенням по всій Росії антисовітських організацій. Перед в антисовітському русі ведуть троцькісти, готуючись до нової горожанської війни. Троцькістів обвинувачують ще в тому, що вони ведуть аґітацію в червоній армії, щоби вона була готова до нової революції.

Сталінці особливо нападають на Троцького за те, що він оголосив за кордоном заяву, в якій назвав сучасний комуністичний режим „Керенщиною навиворіт".

Секретар Центральної Контрольної Комісії Ярославський заявив, що комуністична партія та совітський уряд вирішили остаточно покінчити з контр-революційним рухом, яким керує Троцький з місця свого заслання.

БЕЗРОБІТНІ ЙДУТЬ НА ЛОНДОН.

ЦИМ МАРШЕМ ХОЧУТЬ ЗВЕРНУТИ УВАГУ УРЯДУ НА СВОЄ ТЯЖКЕ СТАНОВИЩЕ.

ҐЛЕЗҐОВ (Англія), 24. січня. — Почався марш безробітних на Лондон тим, що 150 Шкотів, робітників з корабельно-будівельних доків, котрі не мають довший час роботи, вирушили походом на Лондон. Подібні партії безробітних плянують почати похід на столицю Англії з инших міст Шкоції та південної Валії.

Вони сподіваються цим маршем звернути увагу англійського уряду на своє тяжке становище, щоби він прийшов з більш рішучою допомогою їм. Робітнича юнія є проти такого походу, бо він з огляду на погану погоду уявляє собою дуже велику трудність, особливо для людей, котрі вже довший час виснажені безробіттям.

ІНФЛЮЕНЦА В ЕВРОПІ.

ВСЕ ПОШИРЮЄТЬСЯ ТА СКРІПЛЮЄТЬСЯ. НАЙБІЛЬШЕ ЛЮТУЄ В АНГЛІЇ, УГОРЩИНІ, ФІНЛЯНДІЇ ТА В НІМЕЧЧИНІ.

ЛОНДОН (Англія), 24. січня. — Інфлюенца, що захопила Европу, все зростає. Епідемія лютує в Лондоні, де робота багатьох офісів спаралізована з огляду на відсутність співробітників, котрі хворіють на інфлюенцу. Ще не так дуже хворіють робітники, що працюють на відкритім повітрі. Наприклад, автобусна компанія подає, що в неї дуже мало службовців, що похворіли.

Найбільше хворіє на інфлюенцу населення Угорщини, Фінляндії, Німеччини й почасти Польщі, де в одній Варшаві нараховують більше як 100,000 хворих, а також багато померших від інфлюенци.

СТРАШНА ПОМИЛКА.

ЛЕТУН ПОМИЛКОВО ЗАБИВ БОМБОЮ 11 ЖОВНІРІВ ПІДЧАС ПРАКТИЧНИХ ВПРАВ.

КАЛЬКУТА (Індія), 24. січня. — З Пешавуру повідомляють, що підчас практичних вправ з киданням бомб з літака летун помилково приняв ґрупу жовнірів за білий круг для кидання бомб. Тому він кинув у них одну боєву бомбу.

Її сильний вибух забив на місці трох індуських офіцирів і вісім кінноточиків. Помилка сталася тому, що їх білі головні убори летун уважав за намальоване для практичних вправ біле коло на землі.

РУМУНІЯ, А ПАКТ КЕЛОҐА.

РАНІШЕ ВІД ПІДПИСАННЯ СПЕЦІЯЛЬНОГО ПРОТОКОЛУ З СОВІТАМИ, ЩО ПРОПОНУЄ ЛІТВІНОВ, РУМУНІЯ ХОЧЕ ПРИЗНАННЯ ЇЇ БОЛЬШЕВИКАМИ БЕСАРАБЩИНИ.

БУКАРЕШТ (Румунія), 24. січня. — Румунський уряд повідомив Польщу про свій намір підписати протокол, запропонований Совітами, щоби пакт Келоґа негайно ввійшов у силу між Совітами та сусідними їм державами. Але Румунія хоче, щоби раніше від такого підписання большевики визнали приналежність до неї Бесарабщини.

Румунія боїться, щоби большевики не інтерпретували пакту Келоґа так, що тимчасова окупація чужої території буде означати стан війни. Большевики тепер уважають окупацію Румунами Бесарабщини тимчасовою.

Чекають, що на цьому тижні парлямент ратифікує пакт Келоґа, як це загально роблять инші держави.

ІТАЛІЯ ІЗОЛЮЄ ЮҐОСЛАВІЮ.

БІЛҐОРОД (Юґославія), 24. січня. — Тут викликало занепокоєння те, що Італія не думає відновляти договору приязні з Юґославією. Існуючий тепер між ними договір кінчиться 27. січня.

Заґребська ґазета „Новості" пише, що причиною цього є зміна парляментарного режиму Юґославії на диктатуру короля. Але юґославські політичні кола думають, що поновлення цього договору Італія відкладає, поки вона не закріпить спеціяльними договорами сучасну свою приязнь з Угорщиною, Болгарією, Грецією та Альбанією, які тісним колом оточують Юґославію.

УБИВСТВО ЧЕКІСТА.

БАКУ (СССР.), 24. січня. — Тут забили матроси військової канонірки агента Чеки Загражського. Він намагався обшукувати матросів канонірки, які сходили на беріг. Длятого він причал навколо канонірки оточив червоноармійцями з військ Чеки.

Загражського вбито, коли він сходив до машинового відділу на канонірці. Матроси судна тепер арештовані й над ними переводиться слідство.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES. Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодинoке число три центи	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

АМАНУЛА

Імя його відоме сьогодня в цілім світі. А популярне воно головно з приводу подорожі Аманули по Европі. Ще не так давно як европейські держави переганялися одна перед другою в парадах та обідах, що їх влаштовували в честь незначного собі королика Афґаністану, тої малої гірської країни, що має всего 8,000,000 мешканців. Не тільки багата Анґлія, але й репараціями обтяжена Німеччина не жалувала гроша на прияття Аманули; ще й обдарили його дорогими презентами і всяким добром. Та не тільки витали Аманулу буржуазні держави. Східного деспота витала і Червона Росія. В Москві обходилися з Аманулою як з королем, віддавали йому всі можливі почести та влаштовували в його честь парадні обіди.

Всі забігали ласки в Аманули, бо всі намагалися перетягнути його на свою сторону. Одні, як от Німці, мали на меті тільки бизнесовий бік справи, а другі, як совіти і Анґлія, головно думали про політичну сторону.

Афґаністан є входовою брамою до Індій. І от по тій причині відгравав він велику ролю від найдавніших часів до сьогоднішних. Особливо заінтересовані судьбою тої країни дві держави: Анґлія і совіти. Анґлія, що вічно тремтить за посідання Індій, держить бачне око над Афґаністаном. І тому саме Анґлія була так дуже зацікавлена у тих всіх реформах, що їх почав заводити Аманула, коли вернув до свого краю зі своєї довгої подорожі по Европі. Задивившись в ті реформи, що їх перевів Кемаль Паша в Туреччині і бачучи їх спасенні наслідки, задумав Аманула модернізувати і гірські племена Афґаністану. І він наказав начальникам племен пообтинати бороди, та надіти европейське убрання і черевики. Він то заявився за тим, щоби жінки покинули носити серпанки і йшли в світ набувати просвіти.

Аманула мав самі добрі заміри. Як поступова, культурна і патріотична людина бажав він без сумніву тільки добра свому народови. Але відпокутував це своє бажання тим, що втратив престіл і мусів покидати рідну землю. Його реформи потерпіли цілковиту невдачу з тої причини, що він не рахувався з темнотою і консерватизмом своїх гірських племен. Бо в політичнім чи громадянськім життю ще замало того, щоби мати добрі інтенції. Треба мати досвід, такт і розуміння того, що можливе до переведення в даний момент, а що ні. З тим Аманула не рахувався і потерпів на разі невдачу. Інша справа, чи в тій ворохобні проти нього не помачала пальців Анґлія. Можна сміло твердити, що так. Бо відроджений, модерний і сильний Афґаністан не є бажаним для Анґлії. Це певне.

ЛЬОЯЛЬНІСТЮ ДО ГНОБИТЕЛІВ — ЧИ БОРОТЬБОЮ З НИМИ?

Промова Штреземана на засіданню Ради Ліґи Націй, виголошена в обороні прав німецького населення в Польщі, знайшла собі відгук у паризькім „Тризубі". Є справи, про які ліпше мовчати, ніж говорити, коли нема можливости, або відваги про них сказати щире, правдиве слово. Так і в цьому випадку нашим польонофілам краще булоб мовчати ніж ставати в обороні Польщі, коли вона не лише гнобить, але катує й нищить всі непольські народи, на землі яких вона тимчасово наложила свою катівську лапу. Алеж ні. Прислужник не може мовчати, бо він мусить помагати свойому панові, мусить його боронити й вихваляти, бо инакше стратить панську ласку. Втрата панської ласки це для кожного підпанка найстрашніша катастрофа. Ось тому правдиво каже наш нарід, що „не так ті пани, як підпанки".

Иншими мотивами не можна пояснити виступу „Обсерватора" на сторінках „Тризуба" в обороні гнобителів нашого народу на західних землях України. Щоби виступити з такою „обороною", треба було стратити останню міру політичного змислу і почуття такту. Особливо синови поневоленого народу, яким мусівби почувати себе й „Обсерватор", говорити про льояльність до держави гнобительки, до народу завойовника, значить абсолютно загубити почуття національної солідарности, просто національної свідомости. Проповідувати покору може людина, що сама вище свого власного ідеалу „халуйствувать" сильнішому нічого не признає, а може й не розуміє. Навіть не числиться з тим, що чесно й отверто служити комусь ще можна, але прислужуватись, то вже огидно.

Отже „Обсерватор" у свойому захопленню прислужитися Ляхам, дає науку поневоленим народам, щоби вони були лояльними „до тої держави, в межах якої живуть". Значить, Українці повинніби бути льояльними не лише до Польщі, але льоґічно й до всіх инших гнобителів, як Москалів, Румунів та Чехів. Хай наші школи замикають, конфіскують газети, нищать всі культурні й національні здобутки, економічно виснажують нарід, катують його по вязницях і винародовлюють, але він мусить бути „льояльеим до держави гнобительки. Иншими словами сказати: Поневолений нарід, щоби бути льояльним державі-гнобительці, мусить відмовитися від боротьби за своє національне визволення, за найелементарніші права на свій національний розвиток, бо кожний прояв такої боротьби гнобитель завше вважає нельояльністю до держави.

Проповідувати такі думки може лише той, що остаточно зрезиґнував з визвольної боротьби свого народу. Навіть більше того, він уже поклав хрест над національним життям свого народу.

До таких льоґічних висновків можна прийти, колиб не знати, що все написане „Обсерватором" продиктовано лише необхідністю прислужитися свойому панові. Але це не меньше огидне, ніж зовсім зрезиґнувати з боротьби свого народу за його визволення.

Лише таким огидним прислужництвом викликаний нікчемний напад „Обсерватора" на Штреземана за його виступ проти Залеского. Промову Штреземана він називає „пустопорожнею, а в гіршому разі — може стати провокативною, **бо дехто з европейських меньшостей на горе собі може на неї обізватися".** Тут уже „Обсерватор" договорився остаточно, про що йому ходить. Для нього саме головне, щоби Українці, Боже борони, не порушили спокою в державі „доброго пана", якому він так щиро прислужується. Тому він голосно кричить: „Українці, не слухайте Штреземана, бо не в боротьбі, а в покорі ваше визволення".

Цього й треба для Поляків, щоби самі Українці засудили виступ Штреземана в обороні прав національних меньшостей. Тим вони думають помякшити гостроту правдивих слів Штреземана. Коли у самого „Обсертатора" не вистарчає слів і арґументів, щоби доказати, що виступ Штреземана не має жадного значіння й ваги на міжнароднім форумі, то він хапається за виписку з французької ґазети „Ле Тем", яка гостро й образливо критикує виступ Штреезмана. Але тут треба сказати: „яке їхало — таке й здибало". Ле Тем" цеж ягідка з польонофільського поля.

Може собі робити „Обсерватор" які хоче заклики до льояльности й покори перед гнобителями поневолених народів, але дійсні борці за волю свого народу знають, що путь до національно-державного ідеалу кожного народу лежить через тяжку й невступчиву боротьбу. Тому й промова Штреземана викликує в серцях Українців не жах перед „провокацією", а запал до боротьби.

НАШІ ЗДОБУТКИ

Motto: Уперед за рідний край, за волю,
За пригноблений, окутий люд...
Уперед! — П. Грабовський.

В десяту річницю істнування ЧСР., коли всі череваті чваняться величезними успіхами своєї праці за останніх 10 літ, коли навіть наші автохтони складають гимни чеській владі, та й також хваляться своїми здобутками, як дурний рожевим склом; коли по всіх школах та всіх більших салях Закарпаття святочно показується на те, що ми здобули за 10 літ: що вже десять літ — слава Богу — жиємо на свободі, хочу і я дещо сказати про те, **що** ми здобули за цю десятку літ нашої „свободи".

Подивімся тільки на наше шкільництво. Для керування шкільництвом є на Закарпатті т. зв. шкільний відділ, в якому засідають (з малими виїмками — вже й тих виїмків нема, Бочека перенесено, а інші жмурять очі — прим. ред.) чеські русофіли. Саме населення є чисто українське, йому треба рідної української школи, але шкільний відділ не дає йому того. Противно, він нищить все українське, навіть створений ним „русинізм", щоб чехізувати. Українських учителів-еміґрантів повикидав посередництвом поліції із Закарпаття взагалі. Знову інших, що мають горожанство, уряди в страшний спосіб переслідують і є вони підчинені всяким терорам, навіть знищенням горожанства. Нових учителів виховує шк. відділ в протинародньому денаціоналізаційному дусі (семінарія в Мукачові). З жалем мушу признати, що велика скількість наших учителів — навіть із ужгородських семінарій — дуже мало вміє. Знає тільки, що „А. Духнович це один з найбільших „писателей" світа!" (Це я чув на власні уха). Але тойсам учитель, що таке говорив, признався, що він сам нічого не читав з Духновичевих „творів", лиш те, що чув в мукачівській семінарії. Чеський урядовий апарат Закарпаття не то, щоб сприяв нашому народньому шкільництву, але нищить його. За те скрізь по селах, як гриби по дощі, ростуть чеські школи. Так стається нераз, що закладають чеську школу **на бажання тільки одного Жида.** Але українське село ніяк не може дістати української школи, бо на це „держава не має грошей". Чехізатори більше боронять інтереси тих самих Мадярів, під яких ярмом ми стогнали 1000 літ. Чеські урядники перемовлюють учеників, щоби переступали з українських шкіл до мадярських (ґімназія в Береґові). З чеської торговельної школи в Мукачеві переходять ученики (7) не до української, але до мадярської школи. Отже ми нашою мозолицею—тягарами податків вивчаємо Жидів, Мадярів, Чехів, а наші українські діти присуджені вже згори коротати свій вік і далі в темноті.

По урядах скрізь позасідали Чехи. Наших людей ніде не приймають. Навіть місця слуг обсаджені Чехами, бо наш „Русин" „несполегліві" замести кімнату, чи піти на почту. Чехи виїзджають на Закарпаття дзятого, щоб панувати; за те скрізь по Празі можна найти замлілого, бідного, обдертого, голодного „Русина", що шукає праці. Кождий чеський носій, голяр, кельнер, столяр, загородник і т. д. знайде на Закарпатті місце при уряді, але наша молодь з середньо-шкільною матурою сидить дома з своїм свідоцтвом. Кожний чеський вуличник (що вулиці замітає), чи такий, що сміття зносшує, знайде у нас місце при фабриці (хоч фабрик не богато), чи яке інше заняття, при рубанні ліса і т. п., але наш селянин-робітник мусить іти в світ за очі шукати праці, якщо не хоче з голоду вмерти на власній, сотками літ потом, сльозами та кровю политій землі. По верховині нарід голодує, нидіє та вмирає. Землю нашу парцелюють поміж Чехів-кольоністів, ліси наші продали чужим капіталістам на 40-літне використовування — ексгльоатацію. Праці нема. Наша земля родить не селянам-Українцям, але їх панам. Скрізь і скрізь по Закарпатті чути сумні, поважні, повні задуми слова: „нема хліба!" О! як багато ті слова кажуть. На жаль, це не фрази, а дійсна правда.

Десять літ тому обіцяли нам Чехи всякі права, автономію, тощо. А тепер за десять літ ми нічого з того не маємо. В 1918. р. обіцяли нам Чехи і гори й долини, а тепер в десяту річницю істнування ЧСР. в 1928. р. бачимо, що вони забрали наші і гори й долини. Цілих десять літ нам все обіцяли, а нічого не давали, тільки забирали від нас все: дань, рекрутів, ліси, копальні, посади і все. Це най буде нам доказом, що від них нам вже нічого чекати, вони нам вже нічого не дадуть, коли дотепер не дали. А о те, чого ми потребуємо, треба нам старатися власними силами. А це можливе тільки при помочи доброї орґанізації. Все наше свідоме студентство, без огляду на партійне чи релігійне переконання, повинно орґанізуватися і разом з народом іти спільним фронтом проти всіх безправств, надужить, соціяльних використувань, які поповнює в нас чеський уряд.

Ми повинні сказати вже своє рішуче „годі!" Освідомлювати селян, робітників, орґанізувати їх — це найважніший обовязок кожного студента. Цю задачу повинен він виконувати на кожному кроці, при кожній нагоді, в день чи в ночі. Бо лиш так може наш нарід визволитися з національного та соціяльного пригноблення, коли він буде знати, хто він є і за що має боротися. Кожний нарід покладає найбільші надії на свою молодь. Від виховання, від праці молоді залежить будучність кожного народу. Ми всі свідомі того, отже і не сміємо допустити, щоб наш нарід завівся в своїх надіях. Зачинаємо нове десятиліття нашої „свободи" і зачнім його з кличем:

„Праця едина з недолі нас вирве,
Нумо до праці, брати!"

(„Наша Земля").

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПП. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА.

Сим повідомляється Вп. пп. Секретарів відділів У. Н. Союза, що висилка календарів на рік 1929 для членів У. Н. Союза вже розпочалася і що вже вислано календарі на адреси пп. Секретарів для слідуючих відділів:

Вислано почтою 23. січня: Від. 79, 80, 104, 105, 113, 121, 122, 124, 126, 137, 138, 140, 142, 145, 153, 154, 157, 158, 159, 162, 166, 167, 169, 171, 172, 173.

Вислано експресом 23. січня: Від. 92 (2 п.), 94 (2 п.).

Котрий би зі згаданих відділів не дістав з якоїсь причини посилки до 10 днів від дня вислання календарів, нехай повідомить Адміністрацію Свободи.

В. Будзиновський.

ТІ, ЩО ЗНАЛИ ЙТИ НА СМЕРТЬ

(Історичне оповідання).

(2)

— То не добре, — Ярема зачав. — Коли Кричевський вже тут, то се значить, що слідом за ним іде сам Хмельницький з головною потугою. Мабуть вже має в купі велику силу, коли так дуже гвапить. Для нас троха заскоро. Хотівби я того Кричевського взяти на мою шаблю. Знищивши сей передовий полк, ми здержалиби цілий похід Хмельницького. Мушу я поставити моє війско так, щоби Кричевський, хоч не хоч, вліз мені в дорогу. Всеж таки розумний отаман мусить бути обережний, бо найхоробріший і найдужчий може піткнутися. Все треба бути готовим не лиш до атаки, але й до відвороту. Моя рада, щоби на случай, колиби показалося, що на нас валить завелика потуґа, ми зараз вступилисяб і йшли на Збараж. Там укріпимося і будемо дожидати приходу короля. Я іду до мого війска, щоби його вивести до атаки на Кричевського. Ви свої війска уставте до відпертя дальших ворожих сил, колиби вони справді йшли за Кричевським. Але уставте так, щоби на случай завеликого напору ворога зараз мож було розпочати відворотний похід. Як панове схочете послухати мене, то з відворотом ждіть, аж я дам знак. Гадаю, що так буде добре, бо з мого табору можна ліпше, як відси, окинути оком цілу околицю. Я перший буду знати, чи нам безпечно сидіти тут далі, чи треба буде вступитися.

Зсі три реґіментарі не дуже визнавалися у военнім ремеслі. В своїй безрадности вони здались на Вишневецького і заявили, що підуть за його радою. Ще Ярема не відійшов, а вони вже дали приказ фронтовим відділам ставати до бою і, на случай потреби, крити відворотний похід цілого табору. Всему прочому війску приказано ладитися до походу на Збараж.

Вишневецький табору з возів не звик був робити, бо з наглій потребі такий табор не міг доразу рушити з місця. Він і не відпрягав коний. Вози все стояли запряжені, готові в кождій хвили їхати, куди прикаже. Вернувши від реґіментарів до свого війська, дав гусарії, райтарам і драґунам приказ сідати на коні і бути готовими до випаду з табору. На самім краю табору стояв високий дуб. Ярема зібрав під се дерево свою старшину, сам виліз на дерево. Що з дерева побачив, про се зараз грімким голосом звіщав старшину і давав прикази.

— Чуйно! — крикнув. — Саме просто нас склуботалася велика курява. До нас котиться дуже поволи. То хіба піхота. Лише не знати, яка... козаки, чи чернь... Тепер туман вже не підходить. Стоїть на місци, неначе імла по полю лягла. То хіба чернь, котра боїться підступити до нас близче. Зараз побачу, що се таке, бо вітер обернувся і став дути з боку... То чернь! Великий загін, великий полк черні... Гусарія, в поле! Повним розгоном на них, заки розгадаються і завернуть.

Гусарія вискочила з табору. Ярема зсунувся з дерева, сів на коня і крикнув:

— Райтари, в поле! Половина на право, половина на ліво.

Коли райтари вже вихопилися з табору, Ярема вислав з табору драґунів, приказуючи їм гнати тропою гусарії. За драґунами хотів пуститися сам Ярема, окружений своєю ґвардією. Однак для певности ще раз виліз на дуба. Ще скорше, як виліз, зсунувся з него. Сів на коня і сурмачам приказав затрубіти до відвороту. Показав рукою на вихід з табору по противнім його боці і туди сам пустився чвалом. За ним почвалала його ґвардія, за нею рушили вози.

Коли Ярема виліз був на дерево, тоді він побачив, що загін черні розколовся на дві половини і відступає на боки, але на місце, на котрім він стояв, саме в хвили, коли гусарія вже наближалася до того місця, всунувся чвалом козацький полк і з диким криком „ура!" впав від фронту і з одного боку на гусарів. Ся атака була для гусарів несподіванкою, отже вона доразу сколотилась і подалася взад. Атакуючі і заатаковані таку склуботали куряву, що Ярема не міг доглянути, що діється з драґунами. Він знав, що як вони ще не похопилися в чім діло і ще не завернули назад до табору, то за пару хвилин у тім таборі будуть козаки, за ними чернь або й Татари. Тому й він зараз дав приказ трубіти до відвороту. Його старшина вже знала, куди в такім случаю вести військо. Втікаючи перед козаками, драґуни, райтари і решта гусарії обійшли табор реґіментарів, так, щоби коронне військо опинилося між козаками і табором Яреми, та хоч-не хоч крило відворот хороброго князя.

Удар Кричевського був такий сильний, що славна гусарія Вишневецького пішла у розпорошку. Також розбрилися райтари. Драґуни, хоч в неладі, вернули до табору цілі. Всі, і цілі відділи і недобитки, як хто міг, окружляв табор коронного війська і гнав за своїм князем. Реґіментарі бачили, що сталося. А що їх військо стояло готове до походу, також пустилися за Яремою. Ціла польська армія крила відворот недобитків князя. Кричевський не мав стільки сили, щоби битися з цілою польською армією, отже лишився на побоєвищи, дожидаючи дальших приказів гетьмана. Чернь кинулася обдирати трупів побитих і збирати се, чого Ляхи не вспіли забрати з собою. Князь Ярема втікав так, що хоч раніше сам радив був вступитися до Збаража, втік ще далі, бо аж до Вишнівця. Реґіментарі так далеко не пішли, але станули таки під Збаражем. Аж бачучи, що вони не бояться, вернув до них також князь Ярема.

На другий день до Константинова прийшов Хмельницький. За упокорення Яреми Кричевському не дякував високопарною промовою, ані ентузіястично виціловуючи. В очах гетьмана, коли оба привиталися, Кричевський вичитав більше вдячности, ніж се могла би показати криклива подяка. Коли Кричевський замітив, що як би гетьман поспів був під Константинів на одну днину скорше, то Ляхи були би дістали другу Пиляву, гетьман взяв його на бік і промовив стурбований:

— Ще взагалі не знати, що буде з нашим походом. Боюся, що Радзівіл змикитить і зломить приречену невтральність. Той Литовець поти нам приятель, поки бачить, що до нас підсміхається щастє. Колиж гадає, що щастє від нас відвертається, пригадує собі, що обовязком раба є повинуватися приказам пана. Сим разом Радзівіл згодився бути нашим тихим союзником, опісля й явним, бо не сумнівався, що одночасно з нами на Польщу вдарить війско семигородське. Він політикує на два боки і на случай нашої невдачі вдарить на нас, щоби нас добити і тим заробити вдячність та ласку Польщі. Бо на щож би він держав у купі тілько війска саме на шляхах, що ведуть на Україну? Скоро почув, що ми рушили в похід, та що польський король виїхав з Варшави, щоби станути на чолі польської армії, Януш свої війска зібрав коло Річиці і сам перенісся туди. Не дай Боже якої біди на нашім шляху, то на наші плечі вдарить литовська шабля. Нам вже зачинається псувати. Вчера прийшли до мене і до хана гінці зі Стамбула. Кажуть, що султан заборонив Ракочому воювати Польщу.

— То хіба й Татарам заборонить помагати нам? Погано!

— Татари дістали новий приказ іти з нами. Турок не помирився з Польщею. Він тільки боїться, що якби семигородський князь Ракочій став королем Польщі, то поросте в піре і не схоче бути далі васалем Туреччини. Ось така то причина. Не сумніваюся, що Польща, щоби Радзівілови відобрати надію, звістила його про се. Нині-завтра надіюся гінців з Литви, отже буду знати, що Радзівіл тепер думає. Як він микитить, або як буде мати причину микитити, треба буде частину нашого війська відділити і післати йому під бік.

На всіх шляхах, якими туди й назад їздили гінці Хмельницького, стояли густо розставлені коні. Найліпші, які були в табунах України. Стійка до стійки були так близько, щоби кінь міг від одної стійки приґнати до другої чвалом. Гінець лише перескакував з коня на коня вже окульбаченого і вітром гнав далі. Таким способом гінець в однім дни робив дорогу, якої не зробивби й за тиждень, хочби й найліпшим конем, але одним. Як вість ішла на письмі, то біґла ще скорше, бо гінець не потребував відпочивати. Передавав її другому, сей третому і дальшому.

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

„РУССКИЙ" ЧИ „УКРАЇНСЬКИЙ",

Ми вже нераз читали в україньсько-американській пресі, що Петро Гурський — український артист. Але в російськім дневнику „Рассвет", який виходить в Шикаго, в числі 16 (з 19 січня 1929 р.) є на 7-ій стороні поміщена дуже гарна світлина п. П. Гурського, а під нею ось така новинка (подаю її в українському перекладі):

„Новий русский (себто російський) артист у Шикаго. До Шикаго прибув артист російської оперети Петро Гурський, котрий останні 4 роки пописувався в Ню Йорку. Він зарекомендував себе в усіх організаціях виставами оперет, комедій і мініатур. Окрім сього П. Гурський є знаний як один з більших куплетистів-оповідачів. Деякі організації ведуть уже з ним переговори, щоби він виступав на їх підприємствах. У недалекім часі російська шикагоська кольонія побачить і оцінить талан Гурського".

Я знаю особисто П. Гурського і тому мені дуже залежить на тім, щоби він висловився в тій справі публично: чи він себе вважає за Українця чи за Москаля. Бо сидіти на двох стільцях п. Гурському не годиться, а й українська суспільність має право знати, хто він є.

Осип Стеткевич.

ЗОЛОТА ПРОПОЗИЦІЯ.

В ч. 10-ім „Свободи" поміщено пропозицію п. Василя Голди, нашого бизнесмена, яку сміло можна назвати „золотою пропозицією", бо він не лише сам бажає віддати частину свого заробітку на народні цілі, але й дає гарний примір до наслідування другим нашим бизнесменам.

Очевидна річ, що колиб всі свідомі наші бизнесмени пішли за приміром п. Голди, отворилоб вони таким чином нове жерело, яке далоб велику матеріяльну підмогу старому краеви. Ми щиро витаємо такий проект, а щоби ще бути голословним, заявляємо прилюдно слідуюче: хто з наших людей купить собі через наш офіс хату чи другу реальність тут в Америці, або спровадить других людей до нас, які куплять, ми за кожде купно, крім найсовіснішої обслуги, годимося жертвувати від себе на таку народну ціль, на яку сам купуючий призначить, 50 долярів і більше, залежно від ціни купна. А для ширшої контролі, кожде таке купно оголосимо в „Свободі". Слід зазначити і се, що богато наших людей не можуть чомусь позбутись рабського призвичаєння, і щоби не дати свому заробити пару центів, йдуть до чужих. А коли чужі їх обманять, приходять до своїх і просять тоді о пораду, як вилізти з халепи, в яку запхали їх ріжні „експерти".

Всім інтересованим дамо адреси тих людей, які завдяки нам чуються сьогодня щасливими, бо замісць платити високі ренти, самі їх збирають і в той спосіб дороблюються гроша.

М. Галан,
П. Задорецький,
31—86 Fourth Av., Astoria, L. I., N. Y.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Відчит артиста Авраменка.

Минулого вівтірка (22. с. м.) вечером відомий наш артист - балетмайстер, Василь Авраменко, мав у галі української православної церкви при 14-тій улиці в Ню Йорку дуже цікавий відчит про українські танки. Людей було небогато, але ті, що були, не жалували витраченого часу. Навіть мої шкільні діти сиділи мов прикованi до своїх лавок і з великим зацікавленням слідили за тим, що росказував або показував артист „з Божої ласки".

А наш Авраменко, як я переконався, не тільки добрий танцюрист, але й добрий лектор. Колиб його наскрізь артистична душа не привязала себе без застережень до українського танку, то він безпечно міг би їздити по наших вічах і виголошувати ні пелькі й переконуючі політичні промови. Говорить гарною українською мовою, аргументує просто й льогічно, промову ілюструє щирими українськими дотепами і не дає слухачеви дрімати... Говорив три години, а слухачі і не спостереглися, як той час швидко промайнув.

Мені здавалося, що на відчит Авраменка я почую лише дещо про історію українських танків, але вийшло инакше. Бесідник уважав своїм обовязком роз'яснити присутним слухачам історію нашого національного лихоліття і причини поневолення українського народу. Льогічними висновками дійшов до того, що наші національні вороги, розграбивши наші богаті землі, загарбали собі також нашу питому культуру і мисуються нею, наче своєю власністю, перед цілим світом. Оттак наша прекрасна пісня, наші народні строї, наші національні танки приносять славу нашим поневолителям, а ми лише слинку ковтаємо і навіть проти того злодійства як слід не запротестуємо...

Я не можу переповідати тут усього того, що говорив п. Авраменко, бо і місця вийшлоб забогато і моє перо заслабе. Треба його самого почути і треба глянути в його завзяте козацьке облича, щоби відчути зміст і ціль його промови. Я зрозумів дуже докладно одне, а саме: Василь Авраменко — це щира, характерна людина, завзятущий український націоналіст і неустрашимий борець за народні права. Він не є нікому ворогом. Він щиро бажає щастя всім сусідам України, але стоїть твердо на тім, що кождий Українець повинен жити в своїй власній хаті, ним самим побудованій, а не в тій хижі, яку йому будує Москаль, Поляк, Чех і Румун.

Щойно по вислуханню промови Авраменка я зрозумів, чому Ляхи його переслідували і вязнили, а наконець таки прогнали поза межі свого „моцарства". Для Авраменка нема місця в границях гнобителів українського народу...

А як гарно демонструє Авраменко ріжні рухи, кроки й постави танків — цього я вам уже не скажу: прийдіть і подивіться самі.

Осип Стеткевич.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Володимира, від. 162, повідомляє своїх членів, що звичайний місячний мітінг відбудеся в нед. 27. січня, в галі церкви, в 1-ій годині пополудни. Проситься всіх прийти на означений час. Ев. Марченко, предс.; М. Гнатів, секр.

ПОЗІР! — ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА.!

ТОВ. УКР.-АМЕР. ГОРОЖАН повідомляє своїх членів, що

РІЧНЕ ЗАСІДАННЄ

— відбудеться —

В НЕДІЛЮ, 27. СІЧНЯ 1929 Р.
в 1-шій годині пополудни
ПІД Ч. 847 N. FRANKLIN ST.

До полагодження є важні справи: вибір рядy на 1929 рік і виплата процентy від бондів.

20 М. Дубас, секр.

УВАГА! ЧЕСТЕР, ПА. УВАГА!

ЗАХОДОМ УКР. НАР. ДОМУ В ЧЕСТЕР, ПА.
— відбудеться —

В НЕДІЛЮ, 27. СІЧНЯ 1929 Р.
в годині 1-ій пополудні
В ЛЬОКАЛІ ШКОЛИ
2615 W. 3rd ST. CHESTER, PA.

ВІДЧИТ

— на тему —

„СВЯТО СОБОРНОСТИ"

в память злуки західно-українських земель з землями Великої України в одну Соборну Укр. Державу.

Відчит виголосить Др. В. Клодницький

З огляду на те, що о 2-ій год. на згаданій галі має відбутися місячний мітінг громади, Відчит зачнеться точно в першій годині. 19-20

Комітет.

Алібі.

Жінка (до чоловіка): Чому ти все виходиш на бальконь, як я співаю?

Чоловік: Щоби люди не думали, що я тебе катую.

—o—

Зайве.

— Чи ви знаєте, що в ночі при возі має бути засвічена ліхтарня? Хочете заплатити кару?

— А навіщож я буду чіпляти до воза ліхтарню, коли моїй кобилі це нічого не поможе, бо вона сліпа на обоє очей.

—o—

Актор І. (до товариша): Який жеж ти мав учора успіх у новій песі?

Актор II.: Величезний. Вся публика глядїла на мене з подиву з отвореними устами.

Актор І.: Справді? Я й ніколи не сподівався би, що скільки людей може рівночасно позіхати!

—o—

ВІДОЗВА

до односельчан села Криве, пов. Скалат.

Дорогі Брати і Сестри!

Підписаний Виділ читальні „Просвіти" в Кривім, скалатського повіту, звертається до Вас з великою просьбою.

Будуємо домівку читальні „Просвіти", бо давнійшу загарбали Поляки. На цю ціль жертвували члени читальні понад 100 долярів, але це далеко невистарчаюче для переведення хотьби найскромнішої будови.

В тім скрутнім положенню кличемо до Вас, Брати і Сестри, допоможіть нам своїми скромними лептами довести діло до кінця, а наші діти будуть з вдячністю згадувати про Вас.

Просимо Вас, зорганізуйте збірку на сю ціль між Вашими знакомими.

Здоровимо Вас Христовим привітом.

За Виділ читальні:
о. Юрій Колодій,
Василь Хлистун, секретар.

Дорогі Земляки!

Як Вам відомо, наш дім читальні „Просвіти", що був квіткою нашого села і стояв в самій середині його, забрали Мазури. Наші брати задумують побудувати знову свій дім, тому не будьмо глухими на їх клич і допоможім їм. Ми знаємо, що наші брати безсильні, бо землю розібрали Мазури, а вони не мають де заробити.

За порадою просимо писати до: Hary Chlystun, 253 Ave. A, New York, N. Y., або до: Theodore Kasyan, 32 S. B. Street, Mahanoy City, Pa.

ПОЗІР! НЮ ЙОРК, Н. Й. ПОЗІР

КОМІТЕТ БУДОВИ ЧИТАЛЬНІ ПРОСВІТИ В СЕЛІ КОЦУРОВІ, ПОВ. БІБРКА,
— устроює —

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 26. СІЧНЯ, 1929 Р
В УКР. РОБ. ДОМІ,
66-68 E. 4th St., New York, N. Y
Початок в годині 7-мій вечером.
Вступ 50 центів.

Весь доход призначений на Читальню Просвіти в селі Коцурові.

Дорогі Родимці! Приходіть всі і кличте знакомих на сей Баль, бо Комітет докладе усіх сил, щоб задоволити гостий. Музика первоprovidna, лєкі напитки, смачні перекуски і ріжні пригравки. За добру забаву ручить

20-1 Комітет

ПОЗІР! НЮ ЙОРК, Н. Й. ПОЗІР!

УКРАЇНСЬКА ШКОЛА В АСТОРІЇ, Л. АЙ.
— устроює —

ПІКНІК

ДНЯ 16-ГО ЧЕРВНЯ 1929 Р.

Тому просить всі братства і товариства міста Ню Йорку і околиці, щоби стримались в той день від всяких забав. 20-1

ЗА УРЯД ШКОЛИ В АСТОРІЇ:
Іван Кубарик, секр.

— Тату, мама сказала, що бузько не приносить дітей.

— То добре сказала.

— Коли так, то відки беруться діти? Чи ростуть на деревi?

Господар дому.

— Тату, прийшов якийсь пан і каже, що хоче говорити з господарем дому.

Батько: То запровадь його до мами.

ЛЕМКІВСЬКІ КРАСУНІ, ЩО СПІВАЛИ НА РЕКОРДИ.

УВАГА! ДЖЕРЗИ СИТІ І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДОМ КОРПОРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ДОМУ
— відограє —
Аматорський Кружок з Байон дуже інтересну драму в 4-ох діях під назвою:

ТЕРНОВИЙ ВІНОК

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 27-ГО СІЧНЯ 1929 РОКУ
В УКРАЇНСЬКІМ ДОМІ,
158-160 MERCER STREET, JERSEY CITY, N. J.
Початок в год. 6.30 вечером. Вступ 50 центів.

В ролях виступатимуть: Гр. Колесник, Хр. Бойкова, Гр. Захарійчук, Т. Костів, Я. Білоганка, В. Пасічняк, М. Злепко, І. Николюк, І. Павлів, П. Мучинський, І. Кучер, Н. Костів, І. Сосник, К. Біляк, П. Біляк.

Українська Громадо! Драма „Терновий Вінок" це одна з многих жахливих картин російського царського деспотизму, тож приходіть громадно побачити до саїз зворушаючу цю виставу. — Комітет. 20-1

НЮАРК і ОКОЛИЦЯ!

ФІЛЬМА

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

— буде висвітлюватись —

В УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ,
57-59 BEACON STREET, NEWARK, N. J.

СУБОТА, 26-ГО СІЧНЯ 7.30 ВЕЧЕР.	НЕДІЛЯ, 27-ГО СІЧНЯ 1.30 ПОПОЛУД.	НЕДІЛЯ, 27-ГО СІЧНЯ 7.30 ВЕЧЕР.

ВСТУП 65 ЦЕНТІВ. — ДІТИ 15 ЦЕНТІВ.

УКРАЇНЦІ — з Гаррісон, Карней, Плейнфілд, Лінден, Ґарвуд, Віпані і околиці повинні прибути до Нюарку на виставу, бо фільма в цих місцевостях не буде показуватись. 20-1

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й.! УВАГА!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКИХ ЗЛУЧЕНИХ ТОВАРИСТВ М. НЮ ЙОРКУ І БРУКЛИНА ВЛАШТОВУЄТЬСЯ

ВЕЛИКИЙ

МАСКОВИЙ БАЛЬ

МАСКОВИЙ БАЛЬ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 27-ГО СІЧНЯ 1929 РОКУ
В УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ
66-68 ІСТ 4-та ВУЛИЦЯ, НЮ ЙОРК, Н. Й.

На балю буде роздано 5 дорогих дарунків тим, що будуть мати найкращі костюми. Дарунки будуть роздані в годині 11-тій в ночі.

БАЛЬ ВІДБУДЕТЬСЯ В ДВОХ ВЕЛИКИХ САЛЯХ.
ПОЧАТОК В ГОДИНІ 2-гій ПОПОЛУДНІ. ВСТУП 75 ЦЕНТІВ.
Приходіть масово і знакомих та сусідів приводіть. 20-1

Також свідомість.

(Правдиве).

Український священик відвідав одну кольонію. По проповіди розповів людям про те, як то Ляхи у Львові засудили на повішення Вербицького й Атаманчука. В церкві була також одна дівчина, яка тільки що приїхала з краю. Коли люде вийшли з церкви, каже тая дівчина:

— Я тільки місяць як з краю. І в нашім селі ксьондз повісив в читальні на одній стіні Шевченка, а на другій Кунцевича. Але щоби там мали вішати якого Вербицького й Атаманчука, про се я, бігме, не чула.

Чому риби німі?

— Батьку, чому риби не говорять?

— Цікаво, чи ти, сину, говорив би, якби тебе запхати під воду.

Недогадливий.

Парубок до вдови:

— Чого ви такі сумні, Василихо?

— Не знаєш? Прецінь я ще вдовила!

— І що тепер будете робити?

— Якби ти був добрий парубок, то не питавбися, але сам знавби, що робити.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

РУТЛЯНД, ВТ.

Замісць святочних желань.

З приводу Різдва переслав гром. Іван Кінах до Обеднання $10 з призначенням: $7 на Рідну Школу, а $3 на тов. „Просвіта" у Львові.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Замісць вінця на боєву акцію.

П-і Марія Скубова переслала до Обеднання $5 на боєву акцію в краю замісць вінця на могилу бл. п. Михайла Угорчака.

ДЕТРОЙТ, МИШ.

З віча на революційний фонд.

З рамени Жіночого та Чоловічого Українсько-Американського Горожанського Клюбу влаштовано протестаційне віче, а чистий дохід з того віча в сумі $54.66 відослано до Обеднання з призначенням на допомогу боєвій акції.

Т. Михальчук.

БРУКЛИН, Н. Й.

З віча на Рідний Край.

З протестаційного віча, влаштованого з рамени Українського Демократичного Клюбу, було доходу $87. З того телеграма до Ліги Націй коштувала $14.45, а оголошення в часописи і розкидки $14. Чистий дохід в сумі $58.55 вислано до Обеднання з призначенням 25 долярів на Рідну Школу, а решту на боєву акцію.

За Укр. Дем. Клюб:
Г. Бардак, предсідатель;
П. Малицький, секретар.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

